

Dosarul nr.2ra-1288/2019

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (VI. Holban)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Iu. Cimpoi, A. Danilov, I. Secrieru)

DECIZIE

31 iulie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ion Druță
Tatiana Vieru
Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Tatiana Postica, reprezentată de avocatul Lilia Trohin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Postica împotriva lui Veaceslav Sturzu, intervenient accesoriu Iurie Sturzu privind încasarea sumei,

împotriva deciziei din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 19 mai 2016 Tatiana Postica, reprezentată de avocatul Lilia Trohin, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Veaceslav Sturzu privind încasarea datoriei în mărime de 5000 dolari SUA și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 30 august 2000, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 10389, reclamanta a dobândit dreptul de proprietate comună în devălmășie asupra xxxxxx.

A indică că, ulterior la data de xxxxxxx, a fost desfăcută căsătoria dintre Sturzu Tatiana și Sturzu Iurie și în urma defacerii căsătoriei, părțile benevol au fost de acord cu partajarea averii dobândite în perioada căsătoriei și anume a xxxxxxxx.

A relatat că, fiind nevoită să plece peste hotarele țării, la 14 martie 2007, a eliberat o împuternicire pe numele pârâtului Sturzu Veaceslav, procura nr. 2514 din 14 martie 2007, autentificată la notarul privat Vasile Stahurschi, prin care i-a oferit dreptul său de a reprezenta interesele sale și dea-i atribui lui Sturzu Iurie întregul bun în schimbul unei sulte, vânzarea cotei -părți din xxxxxxxxxx cu prețul de 5000 (cinci) mii dolari SUA.

A indicat că, ulterior, la 04 mai 2007, pârâtul acționând din numele reclamantei, în calitate de vânzător, a încheiat contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil cu nr. cadastral xxxxxx situat pe adresa xxxxxxxx încasând suma de 5 000 dolari SUA, fapt stabilit în pct. 3 al Contractului de vânzare-cumpărare nr. 4339 din 04 mai 2007, notând că vânzătorul a primit în întregime suma de 5 000 dolari SUA de la cumpărător.

A menționat că, la data de 11 decembrie 2015, în adresa pârâtului Veaceslav Sturzu, a fost expediată somație prin care i s-a propus restituirea sumei de 5 000 dolari SUA pe care a primit-o în baza contractului de vânzare-cumpărare a imobilului cu nr. cadastral xxxxxxxx, în termen de 15 zile din momentul primirii somației, care a rămas fără răspuns.

A solicitat reclamanta încasarea din contul lui Veaceslav Sturzu a sumei de 5 000 dolari SUA și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Postica împotriva lui Veaceslav Sturzu privind încasarea sumei, ca fiind depusă tardivă.

Prin decizia din 27 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel depusă de avocatul Lilia Trohin în interesele Tatiane Postica.

S-a casat hotărârea din 23 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și s-a restituit cauza spre rejudecare în prima instanță la Judecătoria Chișinău, sediul Central, în alt complet de judecată.

Prin hotărârea din 15 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Postica împotriva lui Veaceslav Sturzu, intervenient accesoriu Iurie Sturzu privind încasarea datoriei, ca tardivă.

Prin decizia din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de avocatul Lilia Trohin în interesele Tatiane Postica și s-a menținut hotărârea din 15 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, a constatat că, concluzia instanței de fond cu privire la tardivitatea acțiunii este justă și corectă.

A reținut că depunând acțiunea în instanța de judecată, la 19 mai 2016, reclamanta/apelantă solicită încasarea sumei de 5000 dolari SUA de la Veaceslav Sturzu, sumă care a fost primită în baza contractului de vânzare-cumpărare din 04 mai 2007.

Conform art. 271 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Conform art. 272 alin. (1) și (7) din Codul civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. În acest sens, se reține că pârâtul/intimat a invocat la examinarea pricinii în fond, expirarea termenului de prescripție la adresare în judecată de către Tatiana Postica (f.d. 39-41).

Prin urmare, instanță de fond corect a punctat că, procura a fost eliberată pentru vânzarea a 1/2 cotă-parte din xxxxxxxx ce-i aparținea lui Sturzu Tatiana cu drept de proprietate, cumpărătorului Sturzu Iurie. Astfel, efectele procurii au încetat o dată cu săvârșirea acțiunii, scop pentru care a fost întocmită și anume la data de 04 mai 2007, când a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 4339.

A reținut că, termenul de valabilitate a procurii în temeiul căreia a acționat Struzu Veaceslav în numele Tatiane Postica, a expirat la data de 14 martie 2010 - dată de la care a început să curgă termenul general de 3 ani de adresare în instanța de judecată. Astfel, având în vedere faptul că, acțiunea a fost depusă la 19 mai 2016, fapt ce indică asupra tardivității acesteia.

Astfel, s-a stabilit cu certitudine că, de la data expirării termenului de valabilitate a procurii -14 martie 2010 și până la data adresării în instanța de judecată - 19 mai 2016, s-a scurs o perioadă îndelungată de timp în care reclamanta/apelantă nu a dorit să-și realizeze dreptul încălcat, împrejurare care în circumstanțele speței trezește anumite dubii vizavi de legalitatea pretențiilor. Examinarea unei acțiuni depusă în afara termenului legal, constituie o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și, respectiv, o soluție inadmisibilă în ordinea de drept.

La 03 mai 2019 Tatiana Postica, reprezentată de avocatul Lilia Trohin, a declarat recurs împotriva deciziei din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 15 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central solicitând casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei hotărâri noi prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În susținerea recursului a indicat prevederile art. 432 alin. (2), lit.a), b), c) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat dezacordul cu decizia instanța de apel și a menționat că decizia este absolut neîntemeiată or, raportînd la contractul de vânzare-cumpărare nr.4339 din 04 mai 2007, din acțiunile lui Veaceslav Sturza sau născut anumite obligații care urmează a fi executate. Astfel, chiar dacă Tatiana Postica nu a solicitat datoria de la intimat conform contractului de vânzare-cumpărare, nu înseamnă că acesta nu necesită să restituie mijloacele bănești care le-a primit or, potrivit art. 1043 Cod civil prevede că mandatarul este obligat să remită mandantului tot ceea ce a primit pentru executarea mandatului și nu a utilizat în acest scop, precum și tot ceea ce a dobîndit în executarea obligațiilor sale contractuale.

A susținut că hotărârile instanțelor de judecată nu sunt motivate în drept și sunt lipsite de un fundament juridic.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces conform scrisorii de însoțire la 04 aprilie 2019 (f.d. 186), astfel, recursul declarat de Tatiana Postica, reprezentată de avocatul Lilia Trohin, la 03 mai 2019 se consideră a fi depuse în termen.

Prin încheierea din 10 iulie 2019 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Tatiana Postica, reprezentată de avocatul Lilia Trohin, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Potrivit prevederilor art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (2), lit. a), b), c) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;

Examenînd pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanțele de judecată au încălcat normele de drept material din următoarele motive.

În conformitate cu art. 130 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

În conformitate cu art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Din materialele cauzei, Colegiul reține că, Tatiana Postica adresându-se cu prezenta acțiune în instanța de judecată a solicitat încasarea din contul lui Veaceslav Sturzu datoriei în mărime de 5000 dolari SUA și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță prin hotărârea din 15 octombrie 2018 a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Postica împotriva lui Veaceslav Sturzu, intervenient accesoriu Iurie Sturzu privind încasarea datoriei, ca tardivă.

Judecând apelul declarat de către avocatul Lialia Trohin în interesele Tatianeii Postica, instanța de apel l-a respins, și a menținut hotărârea din 15 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central.

În susținerea soluției date, instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Postica împotriva lui Veaceslav Sturzu, intervenient accesoriu Iurie Sturzu privind încasarea datoriei, ca tardivă, pe motiv că, termenul de valabilitate a procurii în temeiul căreia a acționat Struzu Veaceslav în numele Tatianeii Postica, a expirat la data de 14 martie 2010 - dată de la care a început să curgă termenul general de 3 ani de adresare în instanța de judecată iar, acțiunea a fost depusă la 19 mai 2016, fapt ce indică asupra tardivității acesteia.

Instanța de recurs menționează, însă, că analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanța de apel, este greșită.

Conform art. 267 alin. (1) Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 271 Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Conform art. 272 alin. (1), (3) Codul civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

În raporturile juridice în care nu este stipulat termenul executării obligației sau în care executarea poate fi cerută oricând, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data când debitorul trebuie să execute obligația.

Conform art. 575 alin. (1) Codul civil, în cazul în care termenul de executare a obligației nu este determinat și nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricând executarea ei, iar debitorul este îndreptățit să o execute oricând. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligației, debitorul trebuie să execute obligația în termen de 7 zile din momentul cererii creditorului.

În conformitate cu art. 238 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării

pricinii și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

La caz, Colegiul constată că contrar prevederilor legale citate, prima instanță și instanța de apel nu au stabilit natura raporturilor juridice dintre părți și nu au verificat la ce dată a expirat termenul de prescripție or, potrivit materialelor cauzei s-a stabilit că la data de 14 martie 2007, Tatiana Postica a eliberat procură autentică nr. 2514 pe numele reprezentanților Sturzu Iurie și/sau Sturzu Veaceslav prin care i-a împuternicit să-i reprezinte interesele în procedura de determinare a cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie și vânzarea cotei-părți din xxxxxxxx fostului soț Sturzu Iurie cu prețul de 5000 dolari SUA, iar la 04 mai 2007 în baza contractului de vânzare-cumpărare al imobilului, autentificat și legalizat notarial, cota-parte de 1/2 din xxxxxxxx a fost vândută de către pîrîtul Sturzu Veaceslav, care acționa din numele reclamantei Tatiana Postica lui Sturzu Iurie la prețul de 5000 dolari SUA.

La 20 decembrie 2015, Tatiana Postica a expediat în adresa lui Veaceslav Sturzu, somație, prin care a solicitat restituirea datoriei de 500 dolari SUA (f.d.14), iar la data de 19 mai 2016 s-a adresat cu cerere de chemare în judecată.

Astfel, ținînd cont de prevederile legale în coroborare cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că reclamanta Tatiana Postica a înaintat acțiunea în judecată în termenul prevăzut de lege or, termenul general în interiorul căruia reclamanta era în drept să-și apere dreptul începe a curge din momentul cînd a pretins executarea obligației de către pîrît, și anume din data de 20 decembrie 2015.

În același timp, se reține că, instanța de apel, respingînd acțiunea ca fiind tardivă nu s-a pronunțat asupra fondului cauzei, bazându-se în exclusivitate doar pe faptul că, recurentul a omis termenul de adresare în judecată.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere că prima instanță și instanța de apel au încălcat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Tatiana Postica, reprezentată de avocatul Lilia Trohin, de a casa decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate supra, creînd condiții obiective și reale participanților la proces și judecînd cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din circumstanțele esențiale ale litigiului dedus judecării.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Tatiana Postica, reprezentată de avocatul Lilia Trohin.

Se casează decizia din 05 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Postica împotriva lui Veaceslav

Sturzu, intervenient accesoriu Iurie Sturzu privind încasarea sumei, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Ion Druță

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală

Ala Cobăneanu

Victor Burduh